

ALSÓZEMPLÉNI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1885. évi június hó 10. napján

SÁROSPATAKON TARTOTT RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSÉNEK

és 1885. évi augusztus hó 25. és 26. napjain

UGYANOTT TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

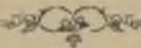
EGYBEFOGLALT

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE

BUDA JÁNOS,

egyházmegyei aljegyző.

SÁROSPATAK.

Nyomtatta Steinfeld Béla, a ref. főiskola bétűivel.

1885.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

RESEARCH REPORT

NO. 100

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

RESEARCH REPORT
NO. 100
1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PHYSICS DEPARTMENT
RESEARCH REPORT
NO. 100
1950

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1885. évi június hó 10. napján
Sárospatakon tartott rendkívüli közgyűlésének

J E G Y Z Ö K Ö N Y V E.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1885. évi június hó 10. napján, Sárospatakon tartotta meg rendkívüli közgyűlését, **Kopré Ferenc**, esperes és **Dr. Lengyel Endre**, később **Bódogh Károly**, hivatalkorra legidősebb világi tanácsbírák elnöklete mellett.

Jelen voltak:

Bodolai József, Terhes Barna, Keresztúri József, lelkészi; *báró Vay Sándor, Szinyei Gerzson*, világi tanácsbírák; *Végh Bertalan*, egyházmegyei ügyvéd s világi jegyző; *Kovács Ferenc*, vékei előkönyörgő-tanító; *Abaházi József*, egyházmegyei aljegyző.

1. Elnöklő esperes előterjesztvén, hogy ezen rendkívüli közgyűlést, a főtiszteletű egyházkerület folyó évi tavaszi közgyűlésének határozata alapján, az országos ev. ref. egyházi közalap végrehajtó-bizottságához, egyházmegyénkből segélyért folyamodó egyházak és lelkészek kérvényeinek elbírálása végett hívta egybe, s üdvözölvén a megjelent tagokat:

a gyűlést megnyitottnak nyilvánította.

2. Ugyancsak elnöklő esperes jelenti, hogy szeretve tisztelt gondnokunk, ifj. báró *Vay Miklós*, elfoglaltsága miatt, jelen gyűlésen meg nem jelenhetett.

Ezen jelentés sajnálattal vétetvén tudomásul, helyettes világi elnökül *Dr. Lengyel Endre*, majd a gyűlés folyamán megjelent *Bódogh Károly*, világi tanácsbírák kérettek fel.

3. Jelenti elnök-esperes, hogy hivatalához az egyházak részéről 13, a lelkészek részéről 5 folyamodási ív adatott be, úgymint: a *vékei és leleszi* leányegyházaké; továbbá a *vajdácskai, vámosújfalusi, lukai, b.-olaszai, vési, csobajai, m.-hotykai, szomotori, h.-kaki, sajtó-hidvégi és sárospataki* anyaegyházaké; a lelkészek közül folyamodtak: *Szántai István*, berzéki lelkész-tanító; *Bagdi István*, vési lelkész; *Sallai Sándor*, erdőhorvátii lelkésztanító; *Fürjész Tamás*, lukai, *Rácz Ábrahám*, csobajai és *Nagy Károly*, szomotori lelkészek.

Mindezen kérvények, felülbírálás végett, az elnöki előterjesztés sorrende szerint, tárgyalás alá vétetni határozottak

4. A *vékei* leányegyház rozszant iskolája tetőzetének újból építésére 150 frt. segélyt kér.

Tekintettel arra, hogy a hozzátartozó fiókegyházakkal együtt, a túlerős és vagyonos római kath. szomszédközségek közé beékelve, létfenntartási súlyos és megfeszített küzdelemre kényszerült s szegénységben élő szörványt képez: méltányosnak talált segélykérése ajánlattal felterjesztetni határozottatott.

5. A *leleszi* leányegyház, templomépítésből eredő adóssága törlesztésére kér 600 frt. segélyt.

Az egyházmegye kellőleg ismervén a prépostság székhelyén, többféle akadályokkal szemben templomépítésbe bocsátkozott, anyagi tekintetben kimerült s 2100 frt. adósság terhe alatt roskadozó kisdud leányegyház viszonyait: az általa kért összegig, a folyó évre leendő segélyezésre méltónak találja és mint ilyent ajánlja.

6. A *vajdácskai* egyház, tűzvész által elpusztult s maiglan csonkán levő tornyának felemelése és csűrének felépítésére 300 frt. segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, toronyépítés kizárásával, csupán adóssága törlesztésére, 180 frt. folyó évi segélyezésre ajánlja az egyházat.

7. A *vámos-újfalusi* egyház, elrongyolt temploma, paplaka és iskolaépülete tetőzetének megújítására 300 frtot kér.

Tekintetbe vévén a különben is csekélynépességű és anyagi erejű egyházközség helyzetét, s főleg a folyó évi május hó 7. minden terményét elpusztított jégverés által előidézett nyomort: a kért összegig való segélyeztetést hathatósan ajánlja.

8. A *lukai* egyház, temploma újjáalakítására s másnemű építkezésre s főleg tetemes adóssága törlesztésére 500 frt. segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, a kért összegig leendő segélyre, a folyamodók közt első sorban és kiváló mérvben annyivalinkább indokoltnak találja ezen szegény egyház kérelmét, minthogy a kérő-ív benyújtása óta, legközelebb június hó 9-én, a lelkeszlak, minden melléképületei és még 38 család hajléka a lángok martaléka lett; egyszersmind minden élelmök is elpusztúlva, a lakosság megdöböntő inség és nyomornak néz elébe.

9. A *bodrog-olaszii* egyház, a multban szenvedett tűzvészből eredt 394 frt. adósságának törlesztésére kér segélyt.

Egyházmegyei közgyűlés, a különben is szegénysorsú hívekre, főleg a folyó év május 7., a vetéseket és szőlőtermést, mint egyedüli gazdaságukat, teljesen megsemmisített jégverés szerencsétlenségére tekintettel: nevezett egyházat 300 forint segélyre hathatósan ajánlja.

10. A *vísi* egyház, temploma és egyházi épületeinek újbóli építésére 200 frt. segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, a kért összegig leendő segélyeztetést, a kérelem indokainak teljes méltánylásával, ajánlólag felterjesztendőnek határozza; megjegyeztetvén, hogy folyamodvány-íve, az alaki hiányok kiigazítása végett, az egyházhoz azon határozattal tétetik vissza, hogy a hiányok betöltése után esperesi hivatalunkhoz sürgősen terjesztessék be.

11. A *csobajai* egyház templom-tornya s egyházi épületeinek részint újból építése, részint kijavítására, 325 frt. segélyt kér.

Nevezett egyház csekély anyagi erejére tekintettel, egyházmegyei közgyűlés a kért segélyösszeget 150 frtban ajánlja megadhatónak.

12. A *makkos-hogykai* egyház, lelkészfizetési alaptökéje gyarapítására, 200 frt. segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, tőkegyarapítás címén, a conventileg megállapított szabályok értelmében, nevezett egyházat segélyre nem ajánlhatván, miután erre indokul csakis az elnéptelenedés, s az ebből származott anyagi nehéz helyzet, s az el nem bírható terhek pontos feltüntetése szolgálhat: a kérvényivet ezen indoklásokkal leendő helyesbitett kijavítás végett, nevezett egyházhhoz visszatétetni határozta.

13. A *szomatori* adóssággal terhelt egyház 300 forintot, a népes családdal bíró és szegénységgel küzdő lelkész pedig 500 forint segélyt kér.

A kérvény-iv nem lévén a lelkésztől aláírva, alaki hiányai kijavítása végett visszautasittatik, azon kijelentett kötelezettséggel, hogy az egyház 1884. évre esedékes domesztikai járadékát haladéktalanul befizesse.

14. A *hernád-kaki* egyház paplaképités és az egyház fentartásához szolgáló alapra kér segélyt, mégpedig az előbbi célra 500 frtot, az utóbbira évi 200 frtot.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintve az egyház szegénységét és adóssággal terheltségét, folyamodó egyházat ezúttal 300 frttal leendő segélyezésre ajánlja.

15. A *sajó-hidvégi* egyház, tűzvész által elhamvasztott valamennyi középületeinek, temploma, tornya, orgonája, lelkészlaka helyreállítási szükségeinek fedezésére két év alatt 1200 frt. segélyt kér. Úgyszinte lelkésze, Tóth Lajos, tűzvészokozta tetemes károsodása okadatolásával, 400 frt. segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, a folyó évi junius 3-án kiütött pusztító tűzvész folytán valamennyi középületeitől megfosztott egyház s ezenkívül 69 hajlék nélkül maradt család és egyháztag szerencsétlen sorsára tekintettel, mind az egyház, mind lelkésze részére a kérelmezett segélyösszeg megadását első sorban a legmelegebben ajánlja.

16. A *sárospataki* egyház, leánynöveldeje egy újabb tantermének immár halaszthatatlanná vált építési költségeinek fedezésére, 500 forint segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés, a tetemes adóssággal terhelt s anyagi viszonyainak rendezésével küzdő egyház kerelmét méltányosnak találván, a megnevezett célra 500 frtig leendő segélyezésre hathatósan ajánlja.

17. *Szántai István*, lelkésztanító, 150 forinttal kéri magát évenként segélyeztetni.

Egyházmegyei közgyűlés, nevezett lelkész-tanító nyomasztó

anyagi helyzetére s szerencsétlen beteg nőjének 17 évi gyógykezelésére való tekintettel: őt a folyó évre 100 frtban leendő segélyezésre hathatósan ajánlja.

18. *Bagdy István*, visi lelkész, életfogytig évi 200 frt. segélyt kér.
Egyházmegyei közgyűlés, a csekély jövedelmű egyházban fáradhatlan hűséggel és buzgósággal szolgáló 71 éves agg lelkész kérelmének teljes méltánylása mellett, őt a folyó évre 200 frt. segélyre melegen ajánlja.
19. *Sallay Sándor*, erdőhorvátii lelkész-tanító, nevezett egyházban való szolgálata tartamáig, évi 150 frt. segélyt kér.
Egyházmegyei közgyűlés, a csekély jövedelmű egyházban hivataloskodó, népes családdal bíró lelkész-tanító igen kedvezőtlennek ismert anyagi viszonyaira való tekintettel: őt a kért összegben való segélyezésre jó lelkiismerettel ajánlja.
20. *Fürjész Tamás*, lukai lelkész, folyó évi május hó 7-én, jég által mezei terményét teljesen elvesztvén, 200 frt. segélyt kér.
Egyházmegyei közgyűlés a különben is csekély jövedelmű lelkész nagymérvű jégkárán kívül, tekintetbe véve különösen a kérő iv beadása óta, folyó évi junius hó 9. bekövetkezett azon megdöbbentő és lesújtó körülményt, melynélfogva a körlelkészi teendők teljesítése folytán távollétében kiütött tűzvész által minden vagyonát, könyveit, házi butorát, élelmi szereit s azonkívül, ami épen rajta és családja tagjain akkor volt minden ruházatát az utolsó szálig elvesztette, őt, mint a könnyűlet és emberbaráti részvételre szorultat, a 300 frtban leendő részesítésre elsősorban ajánlja.
21. *Rácz Ábrahám*, csobaji lelkész, 130 frt. évenkénti segélyt két.
Egyházmegyei közgyűlés, tekintve folyamodó népes családját, csekély jövedelmű állását s szenvedett anyagi veszteségeit: őt, mint egyháza gondozásában buzgónak ismert lelkészt, a folyó évre 100 frt. segélyre ajánlja.
22. Mindezen jegyzőkönyvi pontok hitelesítették.

Jegyzette az 1—22. pontot: *Abaházi József*, egyházmegyei aljegyző.

Tárgymutató arra nézve, hogy mely határozati pontok mely egyházakat vagy egyeseket illetnek.

Bagdi István visi lelkészt 18.
Bodrog-olaszii egyházat 9.
Csobaji egyházat 11.
Fürjész Tamás lelkészt 20.
Hernád-kaki egyházat 14.
Lukai egyházat 8.
Leleszi egyházat 5.
Makkos-hogykai egyházat 12.
Rácz Ábrahám lelkészt 21.

Sallai Sándor lelkészt 19.
Sárospataki egyházat 16.
Szántai István lelkészt 17.
Sajó-hídvégi egyházat 15.
Szomotori egyházat 13.
Vámos-újfalusi egyházat 7.
Vajdácskai egyházat 6.
Vékei leányegyházat 4.
Visi egyházat 10.

*Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1885. évi augusztus hó 25—26. napjain
Sárospatakon tartott őszi közgyűlésének*

JEGYZŐKÖNYVE.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye 1885. évi augusztus hó 25—26. napjain, Sárospatakon, **Kopré Ferenc**, esperes és **ifj. báró Vay Miklós** egyházmegyei gondnok elnöklete alatt tartotta meg őszi közgyűlését.

Jelen voltak:

Zitás István, Ölbei János, Terhes Barna, Keresztúri József, Zombori Gedő, lelkészi; Dr. Lengyel Endre, Kóczán Miklós, Szinyei Gerzson, világi tanácsbírák; Végh Bertalan, egyházmegyei ügyvéd s világi jegyző; Páricsi József, karcasai; Kovács János, vámos-újfalusi; Réthi Pál, golopi; Czinke István, erdőbényei; Pál Albert, mádi; Nagy Károly, szomotori; Török István, lácai; Gecsei Péter, tarcali; Horváth János, petrahói; Szánthó István, bodrog-olaszli; Farkas Lajos, vajdásokai lelkészek; Bagdy István, vísi; Hazay Béla, tarcali; Beszterczei Béla, tiszalúci; Kiss Lajos, cigándi; Pálóczi József, megyaszói; Nagy Sándor, sárospataki segédlelkészek; Kérészy István, sárospataki főgondnok s az egyház képviselője; Tóth Lajos, fő; Buda János és Abaházy József, aljegyzők.

1. Elnök, esperes úr buzgó imában kérte Istennek áldását, segedelmét anyaszentegyházunk felvirágzása s az emberiség szellemi és anyagi emelkedése ügyében munkálkodó férfiak működésére; különösen pedig mostani tanácskozásunkra, s ennek végeztével az egybegyűlt közön-
séget szívből üdvözölvén:

a gyűlést megnyitottnak nyilvánította.

2. Elnök, esperes úr gyűlést megnyitó beszédében betérjeszté a hivataltal körébe tartozó s hozzáintézett azon ügytárgyakat, melyek legközelebbi gyűlésünk óta, egyházmegyénk kebelében időközileg felmerültek s általa részben elintéztettek, részben e jelen gyűlés intézkedéseire várnak. Egyik kiemelkedő pontja levén a betérjesztésnek, az 1884. évi domesztikai pénzkezelésről vezetett számadása, azt a következő tételek alatt összevonva jegyzőkönyvileg is jelezzük:

Befolyt megyebeli egyházainkból, a conventileg kitézött időig,
folyó év június végeig összesen 2344 frt. 7 kr.

Beküldetett június végeig a földhitelintézet-
hez, a bemutatott 6 darab nyugta szerint 2341 frt. — kr.

Ehez járul a postai portóban levonás 3 frt. 7 kr.

Főösszeg 2344 frt. 7 kr.

Az 1884. évre befolyt közalapi összegben van évi járadék-váltás 30 frt. Hátrálékban maradt június végeig be nem fizetett járadékával, a karosi és t.-kenézi egyház 30 frt. 80 krajcárig, mely a kitűzött időn túl folyván be, a földhitelintézet a jövő évi bevételekhez fogja elkönyvelni.

Elnök, esperes úrnak ezen kimerítő és ügybuzgóságról tanuskodó jelentése elismeréssel vétetvén tudomásul: időközben tett minden intézkedése, úgyszinte a domesztikai pénzkezelésről bemutatott számadása jóváhagyatott.

3. Olvastatott a monoki egyházban, június 19-én rendezett lelkésztanító-választás tényének vezetése végett kiküldött bizottság jegyzőkönyve, melyben előadja, miszerint a választást megelőzőleg, az egyház részéről a törvényszerű rendszabályoknak elégtétetvén, a templomi isteni tisztelet után bentmaradt választó egyháztagokat felhívta, hogy miután a kitűzött időig a monoki lelkésztanítói állomásra csakis az ott hivataloskodó helyettes lelkésztanító, *Kun Miklós* jelentkezett, most van helye és ideje kinyilatkoztatniok, hogy az ő állandósításával, őt rendes tanítójukul elválasztják.

A bizottság ezen felhívására azonban a megjelent, választási joggal bíró 12 egyháztag közül, a betérjesztett választási jegyzőkönyv szerint, csakis ketten szavazván rendes lelkészszé megválasztására; a többiek tizen odanyilatkoztak, hogy *Kun Miklós* úrral, mint helyetteslelkészszel, meg vannak ugyan elégedve, de rendes lelkészül nem választják; s ha szinte a bizottság értésükre adta is e visszaszelekvény káros voltát, érveléseivel hangsúlyozva, hogy elszigetelt egyházunknak javára csak az szolgálhat, ha a bizonytalan állás rendes lelkészszel töltetik be; mindamellet is a jelzett többség megmaradt előbbeni nyilatkozata mellett, s ekként a törvényszerű rendes lelkésztanítóválasztás végre nem hajthatván, bizottság az e tárgyban kimondandó határozatot, az egyházmegyei hatóság ítélezéseül hagyja fenn.

Esperesi hivatalunk, ezen eddigelé példátlan tényeset bejelentése után, közgyűlésünk előtt tett nyilatkozata szerint, a törvény értelmében azonnal kitűzte újabb választásra a határidőt; itt azonban az egyetlen pályázó, az általok eléggé ismert helyettes lelkésztanítójuk irányában tanusított indokolatlan eljárásukról számot kérendő, felhívta a presbyteriumot, hogy vagy szóbelileg küldötteik által, vagy írásbelileg okadatolják ezen törvényellenes eljárásukat, hogyha helyettes lelkésztanítójuknak rendes lelkészszé leendő elválasztatásától, az ő erkölcsi jellemében, vagy hivatalos eljárásában fel-feltűnedező hibái miatt idegenkednének, egyházmegyei hatóságunk, az ügyállás megvizsgálatása alapján ítélezhessék majd a kérdéses fenforgó tárgynak érdemében.

Mely felhívásra a monoki egyház előljárósága, az esperesi hivatalhoz beadott a közgyűlésünk előtt szintén felolvasott betérjesztvényében oda nyilatkozik, hogy a június hó 19-re kitűzött lelkészválasztásnál elkövetett téves s meggondolatlanságból származott eljárásuknak, az egyházra hátrányos sőt káros voltát beismerve, a választáson nem levőkkel együtt, közmegbeszélés folytán, elhatározták,

hogy tiszt. *Kun Miklós*, helyetteslelkész urat, egyhangúlag elválasztott lelkészökül elismerik, s alázatos tisztelettel kérik megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés, a kérdéses tárgy érdemében, beható tanácskozása folytán, amennyiben az egyházi törvény az itt felmerült speciális esetben nem intézkedik, az egész ügyállást a főtiszt. egyházkerület ítélkezése alá terjeszteni határozta; különösen a következő nyomatékos okoknál fogva:

1. Miután ily tényszerű eset más testvér-egyházmegyében is merülhet fel, mondja ki a főt. egyházkerület, hogy ahol a lelkészi állomásra csakis egy pályázó jelentkezik, s a választó egyház azon jelentkezett egyéniséget rendes lelkészül elválasztani vonakodik, mint ahol többek közül, a törvény értelmében, választásról szó sem lehet: mily irány-elveket kövessenek az ily eseteknél az egyházmegyék? helyén lehet-e itt, mint a törvény szól, az újabb választási időszaknak esperesileg kitűzése?

2. A monoki lelkészválasztási esetre vonatkozólag pedig szintén kimondatni kérjük, hogyha bár a választáshoz kinevezett bizottság előtt, a választó többség *Kun Miklóst* rendes lelkészül elválasztani vonakodott is; de miután később beismertetteves felfogásból származott törvényellenes eljárását, s egyházmegyei hatóságunkhoz beterjesztett folyamodványában megerősítését kérelmezte: megerősíthető-e ezen beterjesztett folyamodványra, mely nagyjából az ő előbb rendes lelkészszé választása ellen szavazók aláírásával van ellátva? vagy pedig, egy újabb bizottságnak kiküldetését látja szükségesnek oly célból, hogy az egész egyházközségnek ezen kérvényben kifejezett hangulatáról teljes meggyőződést szerezve, az ott eként felismerendő tényállás alapján mondassék ki aztán egyházmegyei hatóságunk által, *Kun Miklósnak* a monoki egyházban rendes lelkésztanítóvá leendő megerősítése.

4. Tavaszi közgyűlésünk 38. szám alatt hozott határozata folytán, a takta-kenézi egyházba, *Gecsei Péter*, tarcali lelkész lett kiküldetve, oly megbizással, hogy az ottani volt gondnok, *Tóth Bénédmin* számadását, a lelkész javadalmazását képező földbirtoknak 1883., 1884. évi bérleti kezeléséről, a presbyterium közreműködésével megvizsgálván, eljárása eredményét az esperesi hivatalhoz terjeszse be.

Miután a beadatott jelentésből és a kiküldött életrajzából tett nyilatkozatából arról győződött meg egyházmegyei közgyűlés, hogy *Tóth Bénédmin*, volt gondnok, a lelkészi földek fent jelzett bérleti érveiről vezetett számadásának tételeit nyugtákkal igazolni, legkevésbé sem képes, s okmányok hiányában, zilált számadását tisztára hozni teljes lehetetlen, s ezen felül még a kérdés alatt levő bérleti évekről felmaradt és a lelkészi hivatal javadalmazását illető 134 frt. az egyház közszükségeire költetett el, a bérbeadásakor szerkesztett jegyzőkönyv azon világos meghagyása ellenére, hogy abból a lelkész egyházi magtári tartozása törlesztessék; miért is, gondnok azon kérelme hogy az egyház javára tett fáradozásaiért részére némi jutalom, ítéltessek, elutasítatván, meghagyatik egyházi előjárásának,

hogy a fent jelzett bérleti évekből, netalán még bejövő maradványt, a lelkész magtári tartozásának lerovására fordítani, felelősség terhe alatt köteletségének ismerje.

5. Egyházmegyénk azon régibb határozata, melyszerint az egyházak gondnokai vagy pénztárnokai, számadásaikat legkisebb részletekig, hiteles nyugtákkal s okmányokkal köteleztetnek igazolni;

ezenel megújittatik oly hozzáadással, miszerint minden ily módon nem igazolt tételek, a számadoló gondnok vagy pénztárnok terhél rovatnak fel; ennél fogva odautasittatik az egyházlátogató-küldöttség, hogy a számadási hiteles másolatokat is bekívánva, csakis a már annyiszor közzétett szabályrendeletek kívánalmai szerint kiállított s szerkesztett számadásokat hitelesítse s fogadja el.

6. Tavaszi egyházmegyei közgyűlés 46. számú határozata értelmében, a tiszta-tokaji egyháztanács, 1885-ik évi május 17-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvi kivonatát beterjesztvén, előadja, hogy a *Balogh Lipót*, volt egyházi gondnok által igazolatlanul elköltött 854 frt. egyházi tőkepénz behajtását, az egyházmegyei kormány meghagyása ellenére is, semmi módon nem eszközölheti, s peres útoni behajtását, vagyontalansága mellett, még azért sem vállalhatja magára, mert *Balogh Lipót*, ügyvédnek, az egyház gondnokához küldött, s 1 % és 2 % alatt idecsatolt sürgőnye és leveléből nyilván kitetszik az, hogy ő nem fizetni, csak végnélkül ígéretet, halogatni akar; miokon kéri egyházmegyei kormányt, tegye ezen ügyet kiváló gondoskodása tárgyává, s mellőzve egészen az egyházi előjáróság igénybevételeit ezen ügynél, *Balogh Lipót*, ügyvéden, a kérdéses összeget behajtani méltóztatassék.

Méltó megütközéssel veszi egyházmegyei közgyűlés, *Balogh Lipótnak* a tokaji egyházzal szemben elkövetett ildomtalan eljárását, miszerint csakis csábígéretével hitegeti időnként az egyházat, anélkül, hogy annyi évek óta csak egy fillért is törlesztett volna adósságából; melynélfogva egyházmegyei közgyűlésünk esperes urat kéri fel, hogy, mint sikkasztó hivatalnok ellen, tegye meg a törvényszabta intézkedést, s az ő perbe fogatásával eszközölje a tokaji egyház követelésének behajtását.

7. Első vagy bekebelezési vizsgát tett segédlelkészek u. m.: *Somogyi Fózsef*, karcsai segédlelkész; *Horváth György*, főiskolai szénior és segédlelkész; *Lábos István*, nagy-géresi; *Miskolci Fózsef*, ricsei; *Barta Fózsef*, csanálói s.-lelkészek, minősítési okmányaik bemutatása kíséretében, egyházmegyénkbe való bekebelezetésüket kérelmezik.

Kérelmező segédlelkészek okmányai rendben találtatván, bekebeleztetésök határozatilag kimondatott.

8. Jelenti elnök esperesünk a segédlelkészeknek tavaszi közgyűlésünk óta történt elrendezését, miszerint a megyaszói megüresült segédlelkészi állomásra *Pálóczy Fózsef*, volt tarcali segédlelkész; *Tarcalra Hazai Béla*, volt szentesi; *Lúdra Besztercei Béla*, volt tállyai helyetteslelkészek lettek alkalmazva; *Örösbe*, miután a lelkészi kárta felett csakis a nyári egyházkerületi gyűlés határozott, s addig a rendes

lelkészválasztás nem volt megejthető, helyettesül az ott meg nem választható s addig is ott szolgált *Kovács János* maradt, s ez ok miatt kelle mind ez ideig várnia, az oda tavaszi közgyűlésünk által helyettesül rendelt ifj. *Bagdi Istvánnak*.

Helyeslőleg tudomásul vétetik.

9. Jelenti esperes úr, hogy tavaszi közgyűlésünk 53. számú határozata értelmében, felhívta az erdőbényei anyaegyház lelkésze által a simai leányegyház presbyteriumát, hogy amiért immár püspöki hivatalunk útján, a nagymélt. közokt. minisztériumtól is megintettek a tanító fizetésének emelésére s iskolájuk felszerelésére nézve, minden lehető eszközöket felhasználva, az országos iskolai törvények kívánalmainak igyekezzenek teljesen megfelelni.

Ezen felhívásra a lelkész, felolvasott betérjesztvényében oda nyilatkozik, hogy a simai csekély számú leányegyház, önerejéből tehetetlen levén a tanító fizetés emelésére, s iskolája törvényszabta felszerelésére, más kiegészítő módozatot nem találnak iskolai ügyök elébvitelére, mintha az illető tanfelügyelőség ajánlata s közreműködése folytán, iskolájukat községivé alakítják; ami azonban csakis mostani hajlott korú tanítójuk máshová helyezése után lenne foganosítható. Azonban a tanítói díjazás emelését illetőleg, előszóval is jelenti lelkész, hogy a simai leányegyházból öt illető két hold föld használatát, ottani hivataloskodása tartamára, a tanítói hivatal javadalmazására általadta.

A simai leányegyház iskolai ügyének emelésére és a törvényszabta kívánalmak elérése tekintetében, egyházmegyei kormányunk a hajlott korú, elgyengült tanítót, állami nyugdíjnyerhetés végett pártolólág fogja ajánlani. A lelkésznek ezen iskolaügy elébvitelére körül tanusított buzgalma, elismerőleg vétetett tudomásul.

10. A csobaji egyház előljárósága és nagymélt. *Tisza Kálmánné* megbízott gazdatisztje közt megkezdett behely-cserét illetőleg, vagyis a lelkészi belsőség és közvetlen szomszédságában levő urasági beltelek közös mesgyéjének egyenes vonalba hozása tárgyában, esperesi megbízás folytán, *Gecsei Péter*, tarcali lelkész küldetvén ki; az ügy mibenlétét igazoló jelentésében, egy hozzámellékelt szemlélhető alaprajz bizonyítása nyomán, számokban is kimutatva a cserébe vett terek csekély és egyenlő térfogatát; kimutatja, hogy ez az egyháznak így is előnyére szolgál; és mivel még az uraság 39 frt cserepótlékot is ígér, a csere létesítését pártolólág ajánlja.

Egyházmegyei közgyűlés, a hozzá betérjesztett küldöttségi jelentésben kimutatott lelkészi és urasági szomszédos behelyek mesgye részeinek célhavett kicserelését, az egyház javára megígért 39 frt. pótlék mellett, annyivalinkább helybenhagyja, mert általa az egyházat semmi tekintetben birtokilag csonkulni nem látja, s odautasítja az egyházi előljáróságot, hogy a csere-szerződést szabályszerűen kiállítva, az esperesi hivatalhoz megküldeni, s az egyházkerületi gyűlésen nyerendő jóváhagyás esetén, az áttelekkönyveltetést eszközölni elmulaszthatlan kötelességének tartsa.

11. Jelenti elnök esperes úr, hogy a kis-dobszai előljárási bizottság betervezte a célbavett új iskolája építési tervrajzát, amelyre tavaszi közgyűlésünk 61. számú határozatával utasítva volt.

Miután a hivatolt egyházmegyei határozatnak elégtételt és a bemutatott tervrajz az iskolaépület célszerű volta mellett tesz bizonyosságot: a jelentés helybenhagyólag vétetik tudomásul.

12. Az *agárdi* egyház, betervezte, hogy *Nagy Pál*, volt gondnok 46 frt. követelésének behajtását kéri, az egyházmegyei ügyvéd által, amelyre *Végh Bertalan*, egyházmegyei ügyvéd azon szóbeli felvilágosítást adja, hogy itt bizonyosan valami tévedés foroghat fenn, amennyiben ő már *Nagy Pál* 22 frt-ig az egyház javára beperelte s a végrehajtást kieszközölte.

Egyházmegyei közgyűlés utasítja az *agárdi* egyház előljárási bizottságát, hogy a *Nagy Pál*, volt gondnokot terhelő 46 frt. követelését igazoló okmányát, *Végh Bertalan*, egyházmegyei ügyvédnek, a perbefoghatás céljából küldje meg.

13. Tavaszi közgyűlésünk 52. számú határozata értelmében, *Horkai György*, volt petrahói lelkész özvegyének, az egyháznál kint levő követelése tárgyában, *Terhes Barna*, kiküldött tanácsbíró jelentésében, azon megnyugtató eredményt terjeszti be, miszerint az özvegy lelkész nő követelése teljesen tisztába hozatván, a még ki nem fizetett összegről az egyház rendszeres kötvényt adott, melyet az özvegy lelkész nő elfogadván, az eljárás eredményében egészen megnyugodott.

Helybenhagyó tudomásul vétetett.

14. Elnök, esperes jelenti, hogy a *mádi* egyház megbízott lelkésze által terjeszté be, miszerint változás által megürült tanítói állomására *Kovács István*, képezdevezett ifjút nyerte meg s kéri annak hivatalában leendő megerősítését

Egyházmegyei közgyűlés *Kovács István* képezdevezett ifjút tanítói hivatalában azon feltétel alatt erősíti meg, hogy tanítóképesítési oklevelét egy év alatt megszeresse.

15. Olvastatott az *erdőbényei* egyház beadványa, melyben előadja, hogy iskolája egyesítését, az ottani ág. ev. egyház iskolájával, már tavaly tervbevette, azon rá nézve előnyös indokok alapján; mivel így számos tanköteleseinek oktatására, az egyházat terhelhető minden költségek nélkül, két tanítót és különösen két célszerű tantermet nyer. Majd az így tervbevevő egyesülés létesítése céljából, a két prot. egyház közt, az ágostai esperességi elnökség vezetése mellett, a hely színen megjelent bizottság közreműködésével, meg lőn szerkesztve azon egyesítési tervezet, mely a folyó év június 4. Miskolcon tartott esperességi értekezleten megállapítottván, ugyancsak ennek ajánlata folytán az ág. ev. egyházmegye folyó év július hó 14—15. napjain Tállyán tartott közgyűlésében elfogadtatott, s most az eként egyoldalúlag létrejött egyesítési szerződés egyházmegyei közgyűlésünk elé terjesztetvén, annak végleges megerősítését kieszközölni kéri.

Egyházmegyei kormány mielőtt a két prot. egyház iskolájának egyesítését elvileg elfogadná, az *erdőbényei* egyház

részéről megrovásra méltó mulasztásnak tekinti azt, hogy ezen ügyállás felől esperesi hivatalunk előzetesen nem értesítettvén, az itt jelzett szerződés, fennálló rendszabályaink ellenére, egyházmegyei hatóságunk befolyása mellőzésével kötött meg; miért is a beterjesztett szerződés megvizsgálására egy bizottság neveztetvén ki, annak a gyűlés folyama alatt tett jelentése alapján, nem tarthatja eléggé szabatosnak a szerződés pontjaiban, hogy

1. az épületek fentartásához időközönként szükségessé válандó javításokat 5 frt. erejéig a ref. egyház tartozik teljesíteni, mivel ez a gyakran előállható esetek következtében jelentékeny összeggé, s így a ref. egyházra túlságosan nehezethető teherre is szaporodhatnak.

Nincs továbbá kitéve a szerződés pontjai közt:

2. a tankötelesek számaránya,

3. hogy az iskola felszerelése, gyarapítása kit illet?

4. az iskolakert gondozása, céljaira való használása, s remélhető haszonélvezete hogyan osztatik meg? miért is, a két iskola egyesítését illetőleg, egyházmegyei közgyűlés felhívatni határozta az egyházi előjáróságot, hogy a feltüntetett hiányokat pótlólag, készítsen egy teljesen kimerítő s az esperesi hivatalhoz szeptember 10-ig beadandó kimutatást, hogy így — ha az olyannak bizonyul be — a szerződés, mellékleteivel együtt, az egyházkerületi gyűlés elé, jóváhagyó megerősítés végett felterjeszhető legyen.

16. A *b.-sárai* leányegyház, az egyházmegye tavaszi közgyűlése 25-ik szám alatti határozatához képest, templom- és tanítói laka építéséről vezetett számadását terjeszti be.

Egyházmegyei közgyűlés meg van ugyan győződve az építés célszerűsége, valamint a számadás helyessége felől, mindazáltal a befejezett építés megtekintése s a számadás megvizsgálására *Dr. Lengyel Endre, Szinyei Gerzson* és *Terhes Barna* tanácsbírákat küldi ki.

17. Az *örösi* egyház lelkészi díjlevelének, a Sárospatakon folyó év június hó 29—30. napjain tartott egyházkerületi gyűlésen megerősített II-od példánya, az egyházmegye levéltára számára megküldetvén.

Tudomásul vétetik s az egyházmegye levéltárába tétetni határoztatik.

18. Olvastatott *Nagy Károly*, szomotori lelkésznek az országos ev. ref. közalaptól 500 frt. segélykérő íve.

Egyházmegyei közgyűlés tekintve a tetemes adóssággal terhelt, népes családdal bíró, s amellet felettébb nyomasztó viszouyok közt levő lelkész helyzetét: a folyó évre 500 frtban leendő segélyezésre ajánlattal felterjesztetni határozta.

19. A *lácai* egyház tűzvész által elhamvasztott temploma, tornya, lelkészlak és melléképületeinek felépítése fedezetéül az országos ev. ref. közalaptól 2400 frt. segélyt kérő ívét terjeszti be.

Egyházmegyei közgyűlés, a folyó év augusztus 9. dült tűzvész által középületeitől megfosztott egyházat, szerencsétlen sorsára való tekintettel, folyó évre 700 frt. segélyre a legmelegebben ajánlani határozta.

20. Olvastatott *Török István*, lácai lelkésznek az országos ev. ref. közalaphól 100 frt. segélyt kérő ive.

Egyházmegyei közgyűlés a tűzvész által sújtott lelkésznek szenvedett tetemes veszteségére való tekintettel, őt 100 frttal való egy évi segélyre pártolólág felterjesztetni határozta.

21. Olvastatott a *báji* egyháznak, az egyházmegyei tavaszi közgyűlés 38. szám alatt hozott határozatának figyelembevételén kívül, az egyházkerületre beadott s onnan esperesi hivatalunkhoz visszahelyezett azon kérvénye, melyben a távoleső 400 □ öl tanítói szérús kert s az ott lévő istálló és szekérszínnek eladhatását s annak árából a tanítói lakon gazdasági épületek felállíthatási engedélyét kéri.

Egyházmegyei közgyűlés hivatolt szám alatti határozatát ezúttal is fentartja s utasítja a báji egyházat, hogy annak tegyen eleget; s megbízatik esperesi hivatalunk, hogy a beterjesztett adatok és a körülményekhez képest az eladatást és építkezést időközileg is engedélyezze s hagyja helyben.

22. Tavaszi közgyűlésünk 16. számú határozata alapján, jelenti a szerencsi egyház, hogy tanítói állomását *Smegner János*, képezde végzett s legközelebb volt poroszlói segédtanítóval töltötte be, ki is ez alkalommal, bekebeleztetési kérvénye mellett, tanítói oklevelét is bemutatta.

Egyházmegyei közgyűlés Smegner János tanítónak bemutatott oklevelét tudomásul veszi s őt a szerencsi egyház tanítói állomásán megerősíti.

23. *Somogyi Bertalan*, Lábos Menyhértne, lelkészözvegy és kiskorú árváinak gyámja, az egyházmegye tavaszi közgyűlése 28-ik szám alatt hozott határozata alapján jelenti, hogy volt szentesi helyettes lelkész, *Hazai Béla*, az általa fizetni kötelezett 250 frtot, mind ez ideig sem szolgáltatatta át a kiskorú árváknak.

Egyházmegyei közgyűlés nagy megütközéssel vette Hazai Béla segédlelkésznek, a kiskorú árvák részére 250 frt. fizetési kötelezettségi mulasztását: minélfogva ezen összeg teljes és végkielégítési határidejéül folyó évi október 1-ét tűzi ki, az ebből származható következmények terhe mellett.

24. Olvastatott *Nagy András*, mint augusztus 12. elhunyt kis-dobszai lelkész édes anyjának, özvegy *Nagy Andrásnénak* folyamodványa, melyben fia elhalásával a legszánandóbb sorsra jutott helyzetét adván elő, mint aki eddigi lakhelyén, Sárospatakon, minden ingóságát eladván, fiának vég gondozása alá vonulva, remélte volna hajlott kora napjait nyugodtan átélhetni, s most egyedüli őt gyámolítható támaszától is megfosztatva, csüggeteg kebellet kell aggasztó-kétes jövője elé néznie; mert nemcsak hogy minden pénzzé tehető vagyonértékét is fia szükségletére fordította, de sőt hosszas sorvasztó betegsé-

gével is okadatolva, fiáról jelentékeny, mintegy 457 frtnyi, részletenkint kimutatott adóssági teher is maradt reá, mit is a folyó évi lelkési jövedelemből vélné letörleszthetni, s ugyanazért, épen e célból esedezik egyházmegyei kormányzékünk előtt, hogy az ez évi, mintegy 700 frtig, szinte részletenkint kimutatott lelkési javadalmazás is minden kötelezettség nélkül, az ő részére kiadassék.

Egyházmegyei kormányunk, tekintetbe véve ifjú lelkész-társunk kora halálával, egyedül őt gondozható gyámolától is megfosztott anyának szájalomraméltó helyzetét; eltekintve e helyütt, a törvénszabta intézkedések szigorú, merev alkalmazásától, az előterjesztett okoknál fogva, a kimutatott adósságot teljesen fedezhető évi lelkési javadalmazást, az egyház felügyelő gondnokának befolyásával és ellenörködése mellett, meghagyja a folyamodó anyánál; a megüresült lelkési állomás ideiglenes betöltésével az esperesi hivatalt bízza meg, azon kijelentéssel, hogy az oda helyettesül kinevezendett segédlelkésznek szolgálati díjazását, a felmerülhető körülményekhez képest, egyházmegyei kormányunk fogja meghatározni, köteleztetvén őt, az elhunyt lelkésznek édes anyja, étkezéssel s minden egyéb törvénszerű szabályzatainkban előírt kiszolgáltatással tisztességesen ellátni.

25. A tavaszi egyházmegyei közgyűlés 29-ik szám alatti határozatára vonatkozólag, *Kun József*, szentesi tanító hanyagsága s az iskola ügyével egyáltalán mitsem gondolása újabban is jelentetik s az elhanyagolt iskolára az egyházmegyei közgyűlés figyelme felhívatik.

Egyházmegyei közgyűlés, a már többször megintett tanító ellen a javulása reményében már beszüntetett fegyelmi eljárást kénytelen levén újból megindítani, ez oknál fogva őt a jövő 1886-ik évi tavaszi közgyűlés egyházmegyei bírósága elébe idézi.

26. Olvastatott *Lábos Endre*, n.-rozvági lelkésznek kérelme, melyben a n.-géresi egyházba segédlelkészül kibocsátott fiának, *Lábos Istvánnak*, másod segédlelkési minőségben maga mellé áthelyeztetését kéri.

Ugyanezen alkalomból *Miskolczy Pál*, cigándi lelkész, a ricsei egyházba kibocsátott fiának, *Miskolczy Józsefnek*, másod segédlelkési minőségben, maga mellé való áttételét kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, úgy *Lábos Endre* rozvági, mint *Miskolczy Pál*, cigándi lelkészek kérelmének a körülményeknél fogva helyt nem adhat.

27. *Székely Józsefné*, volt sárai tanító-özvegy, azon okon, hogy férje, hivataloskodási ideje alatt, segélyezéstári részvényét folytonosan fizette, nyomasztó helyzetére való hivatkozással, segélyért folyamodik.

Beterjesztett ezen kérvény, az egyházmegyei dékáni hivatalhoz áttétetni határozatott, a végből, hogy melyik tárba s mily összegben fizette *Székely József*, volt sárai tanító, részvényét, hogy a segélyezés folyamodó özvegye részére, ennek figyelembevételével foganatosittassék.

28. Olvastatott a *lúcai* egyház presbyteriumának folyamodványa, melyben az egyházat tetemes adóssága s legközelebb augusztus hóban templomát, paplakát, melléképületeivel elpusztított tűzvész által, a legszomorúbb helyzetbe lett jutása folytán, az egyházkerületben levő egyházaknál, segélygyűjtési engedély nyérése végett, a főtiszteletű egyházkerülethez felterjesztetni kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, a súlyos csapást szenvedett s tetemes adóssággal terhelt egyházat, a főtiszt. egyházkerülethez, a kebelében létező egyházaknál, segélygyűjtési engedély megnyerhetésének kieszközölése végett, felterjesztetni határozta.

29. A *szomotor-b.-vécsi* egyház lelkésze, a tavaszi egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyve 20., 21., 22., 23. és 24-ik pontjaira, a szomotor-b.-vécsi egyház anyagi ügyei rendezése tárgyában, jelentését beterjeszti.

A tavaszi közgyűlés 20. számú határozatára vonatkozólag, *Szabó Lajos*, és neje, *Pásztor Mária*, adósoknál kint levő 800 forintos tartozási ügy tekintetében, az egyházmegyei kormány, hozott határozatát a maga hatályában továbbra is fentartván, a jelentést tevő lelkész által elvállalt anyagi felelősséget tudomásul veszi ugyan, azonban egyszer mindenkorra kimondja azt, hogyha ezen tartozási ügy a jövő tavaszi közgyűlés idejéig sem rendezetnék s jelzálogilag kellőleg biztosítottak nem találhatók: az egyházmegye hozott határozatait foganatosítani el nem mulasztandja.

A *Harcza István*, illetve *Stern* örökösei ellen foganatban levő 130 frtos peres ügy mikénti lebonyolításáról, az egyház jelentése annak idején beváratik.

A tavaszi közgyűlés 22. számú határozatával meghagyta az egyház előljáróságának, hogy az illetéktelenül elköltött 529 frt. tőkepénznek helyreállítását sürgősen eszközölje, s miután egyházmegyei közgyűlés eme határozatának foganatosítása tekintetében az egyház előljárósága semminemű intézkedést nem teszen, a folyó 1885. év végeig terjedő záros határidő kitűzése mellett, meghagyja az egyház előljáróságának a tőkepénzből elköltött 529 frt. helyreállítását; mely határidőnek eredménytelen eltelése esetén, az összeg helyreállítása iránt, szükség esetén kényszer-eszközök alkalmazása mellett is, az egyházmegye intézkedni és gondoskodni fog.

A *s.-a.-ujhelyi* egyháznál fennlevő tartozási ügy rendezését sem eszközölvén a szomotor-b.-vécsi egyház előljárósága: ezen ügynek, szintén a folyó év végeig terjedő záros határidő alatt történendő rendezését meghagyja az előljáróságnak, s elvárja azt, hogy az egyházmegye határozatai végrehajtását, saját hatáskörében, a rendelkezésére álló úton és módokon teljesíteni el nem mulasztandja.

S miután a beterjesztett jelentés adatai szerint, néhai *Kozma Ferencnek* tartozásban maradt 23 öl fa, illetve 115 frt, ára tekintetében, az 1882-ik évi számadás adatai kellő felvilágosítást nyújtanak; jelesül, az egyház ezen 115 frtot csakugyan illetéktelenül, nem a *s.-a.-ujhelyi* egyháznál fennlevő adósság törlesz-

tésére fordította, hanem az akkori helyettes lelkész fizetésére és földadó fedezésére fordította. Ezen 115 frt. tőkepénz helyreállítását, egyházmegyei közgyűlés határozatilag kimondja, s annak teljesítésére és jelentésének a jövő tavaszi közgyűléshez leendő beadásra az egyházat felhívja.

Egyházmegyei ügyvéd jelentése szerint, néhai *Kozma Ferenc* elleni 225 frtos követelése a szomotor-b.-vécsi egyháznak, a birtok eladási árából kielégítést nyert ugyan; azonban özvegy *Kozmáné* részére, az özvegyi haszonélvezeti jog telek-könyvileg biztosítva levén, a birtok eladási árából befolyt vételár letétileg kezelteni, s annak kamatai időről-időre, özvegy *Kozmánénak* mindaddig míg élni fog vagy férjhez nem megy, kiadatni fognak, s az egyház követelése ezen esetek bármelyikének beállta esetén fog csakis kiutalványoztatni.

Kozma Mihálynál levő 600 frtos követelés tekintetében, a tavaszi közgyűlés 24. számú határozatával egyházmegyénk intézkedvén, ezúttal további határozat hozatalának szüksége fenn nem forog.

30. Olvastatott az egyházmegye tanügyi bizottságának gyűlésünk elé beterjesztett jegyzőkönyve.

Egyházmegyei közgyűlés, a beterjesztett s minden pontjaiban elfogadott jelentést jegyzőkönyvbe vétetni határozta, amint következik:

Az 188⁴/₅-ik tanév utófelére vonatkozólag, a tanügyi bizottság lelkész-elnökéhez beküldött körlelkészi jelentések s táblás kimutatások szerint, a 42,404 lelket számláló egyházmegyében a 6—12 éves iskolaköteles gyermekek száma: 2187 fi, 2172 nő, összesen 4359. Annyi, mint a lélekszám 10·27%-ja.

Iskolát gyakorló 6—12 évig: 1819 fi, 1703 nő, összesen 3522. Iskolát nem gyakorol 368 fi, 469 nő, összesen 837. Tehát a tankötelesek 19·20%-ja.

Ismétlő iskolaköteles: 808 fi, 826 nő, összesen 1634. Annyi, mint a lélekszám 3·85%-ja.

Ismétlő iskolát gyakorol: 88 fi, 90 nő, összesen 178. Annyi, mint a tankötelesek 11·60%-ja.

Ismétlő iskolát nem gyakorol: 720 fi, 736 nő, összesen 1456. Annyi, mint a tankötelesek 94·92%-ja

Más vallású iskolások:

Római katolikus	58 fi,	55 nő =	113.
Görög katolikus	14 fi,	9 nő =	23.
Ágostai evang.	1 fi,	2 nő =	3.
Izraelita	22 fi,	39 nő =	61.

Összesen 95 fi, 105 nő = 200.

Iskolát gyakorolt az egyházmegyében:

6—12 éves	1819 fi,	1703 nő =	3522.
12—15 éves	88 fi,	90 nő =	178.
más vallású	65 fi,	105 nő =	200.

Összesen 2002 fi, 1898 nő = 3900.

Osztályozás tekintetében: két osztályú iskola van 1, nevezetesen Bodrog-Keresztúr. III osztályú 8; IV osztályú 32; V osztályú 21; VI osztályú 9. Községi iskola van 5.

Szellemi állásra nézve: kitűnő iskola van 20; nevezetesen: Báj, Cigánd, Csanáros, Karád, Karcza, Pácin, Kis-Géres, Liszka, Mád, Megyaszó fi, Nagy-Géres, Örös, Sárospatak fi- és leány, III—VI. osztály; Véke, Tállya, Tarcal fi, Tárkány, Tisza-Lúc fi, Vajdácska.

Dicséretes 20, u. m.: Leányvár, Csobaj, Erdő-Bénye, Harkány fi, Hernád-Németi, Kesznyéten, Kis-Dobsza, Láca, Megyaszó leány, Kis-Kövesd, Nagy-Rozvány, Petrahó, Ricse, Sárospatak leány I—II. osztály; Semjén, Szada, Szomotor, Tarcal leány, Tisza-Ladány, Tisza-Lúc leány.

Kielégítő 16, u. m.: Bacska, Lelesz, Gesztely, Harkány leány, Kak, Király-Helmec, Lelesz-Pólyán, Nagy-Kövesd, Monok, Ond, Pthügy, Szentés, Szerencs, Ágcsernő, Tisza-Tokaj, Vámos-Ujfalu.

Gyenge 1, u. m.: Legyes-Bénye.

Minősíthetlen 1, u. m.: Takta-Kenéz.

Észrevételek. A szellemi minősítés elmaradt: Berzék és Vison a közvizsga már a körlelkész megérkezése előtt megtartott. Hotyka, Zombor és Kenézlőn egy gyermeket sem talált a körlelkész. Olasziban a tanító képesítő-vizsgán volt. Hoportyon az iskolát elbontották. Karos iskolaépítés miatt, Sajó-Hídvég, Luka, tűzvész miatt, Agárd és B.-Keresztúr himlő miatt. Sima, Erdő-Horváti, Tolcsván a múlt évi körlátogató volt, de jelentés nem küldetett. Simán ez évi körlelkész nem is volt, a másik kettőben gyermeket nem talált.

A múlt félév végén történt minősítéshez képest, *hanyaglás* jelezte: Erdő-Bénye kitűnőből lett dicséretes. Hernád-Kak, K.-Helmec, Lelesz-Pólyán, Ond, Szerencs, T.-Tokaj dicséretesből lett kielégítő.

Haladás jelezhető: Báj és Tarcal fi dicséretesből lett kitűnő. Leányvár, Kis-Kövesd, Tarcal leány, Szomotor kielégítőből lett dicséretes. Gesztely gyengébből lett kielégítő.

Rendes tanító van az egyházmegyében 58: segéd 5, ideiglenes 2, lelkes-tanító 9.

Okleveles tanító van 56, nem okleveles 8, u. m.: Agárd, Leányvár, cigándi segéd-, h.-németii ideiglenes és segéd-, Kak, Karád, tárkányi tanítók.

Tanítói lak jó 58, rossz 8, u. m.: Bodrog-Olaszi, Harkány fi és leány, Kis-Dobsza, Kis-Kövesd, Nagy-Kövesd, Zombor.

Tanterem törvényszerű 61, nem törvényszerű 11.

Iskolafelszerelés kellő 26, hiányos 46, semmi 1, u. m.: Hoporty.

Iskolai alap 1124 frt. 38 kr. pénzben és 17 hold föld és rét.

Testgyakorda tornaeszközökkel 4, u. m.: Liszka, Sárospatak 3, a többi tornaeszközök nélkül.

Faiskola rendezett 25, rendezetlen 38.

Tanítói évi jövedelem 22,152 frt.

31. Az egyházmegyei tanügyi bizottság azon jegyzőkönyvi jelentését illetőleg, hogy a tanítók közül sokan nem készítik el a körlelkész megjelenése idejére az iskolai táblázatokat, valamint a körlelkészek sem terjesztik be jelentéseiket a megszabott időig s nem iratják alá küldöttségi társaikkal.

Egyházmegyei közgyűlés, az ezen eljárásukban mulasztó körlelkészeket, esetről-esetre 5 frt.; a tanítókat 2 frt. bírsággal határozta megbüntettetni.

32. Hoportyról jelenti a tanügyi bizottság, felvett jegyzőkönyvében, hogy iskoláját a régi helyen azon célból bontván el, hogy az új települő helyen építsen újat; azonban ezen szándékát mind ez ideig sem valósította.

Egyházmegyei kormány, a hoportyi leányegyház előljáróságának felelősség terhe alatt teszi kötelességévé az iskola mielőbbi felépítését; egyszersmind a törvény kötelező erejével oda utasítja, hogy a tanköteles gyermekeket, időközileg is, a csánalosi egyház iskolájába küldje.

33. Ugyanazon tanügyi bizottság, jelentésében, a csobaji és rozvágyi egyházat az iskola gondozatlan s felszerületlen volta miatt, a golopi, lelesz-pólyáni, legyes-bényei, monoki, megyaszói leánytanítókat szigorú bánásmódjukért; a petrahói, szerencsi, t.-kenézi, t.-tokaji tanítókat tanításbeli hanyagságukért; a kenézlői, ricsei és hotykai egyházakat, a feltűnőleg hanyag iskoláztatás következtében terjeszti be s erélyes intézkedésre hívja fel a közgyűlés figyelmét.

Egyházmegyei közgyűlés, mindezen egyházakat és tanítókat, feltüntetett hibájuk mérvéhez képest, szigorúan megintetni és az egyházlátogató-küldöttség különös figyelmébe ajánlani határozta; a hotykai, zombori és kenézlői lelkész-tanítókat, különösebben is a törvény szigorával sujtandó következmények terhe alatt, utasítja, hogy a pontos iskoláztatást, a hatáskörükbe eső minden módon igyekezzenek foganatosítani; és pedig nem csupán a téli, hanem a nyári időszakban is.

34. A fentebb megrótt tanítók közül, *Horkai József*, legyes-bényei tanító iskolájának szellemi állása egy idő óta folytonosan gyengének jelezte:

Nevezett tanító esperesi hivatalunk elé idéztetik, s ha az elnökség által leendő megintetés után sem fogja elengedhetlen kötelességének ismerni, hogy iskoláját ily aláhanyatlott szellemi szegénységéből kiemelje: tavaszi közgyűlésünk elé fog idéztetni; ki nem kerülhetvén javithatlan hanyagsága esetén annak szigorú ítékezését.

35. Ugyanazon tanügyi bizottság, a körlelkészek hivatalos eljárásukból kifolyó azon esetből, hogy a b.-zsadányi községi iskola tanítója, az ott megjelent körlelkészi küldöttséget illemsértőleg utasította vissza az iskolába járó ev. ref. gyermekek megkérdezésétől, s csupán a vállaltanból engedte meg a vizsgálatot: felhívja az egyházmegyét, hogy keresné meg a tanfelügyelői hivatalt azon célból, hogy nevezett zsadányi községi iskolatanítót, bárkivel is ugyan, de művelt ember-

rel és az egyházmegyét képviselő küldöttekkel szemben, illedelmesebb magatartásra figyelmeztetné; egyszersmind utasítani szíveskedjék, hogy a másfelekezeti gyermekeknek a vallást, az ev. ref. gyermekek távollétében és kizárásával tanítsa, s az ev. ref. gyermekek vallástanításától tiltassék el.

Egyházmegyei közgyűlés, Zemplénmegye tanfelügyelői hivatalának ez ügyben való megkeresésével, esperes urat bizza meg. Ezen esetből kifolyólag, az egyházmegye területén lévő községi és állami iskolákban, a vallás vezetésével megbízott lelkészeknek kötelességökül mondja ki, hogy azon községi vagy állami iskolák szellemi állásáról, a körlelkészek eljárásával egyidejűleg, jelentésüket a tanügyi bizottság lelkész-elnökének terjeszték be.

A vámos-újfalusi lelkész pedig utasíttatik, hogy a b.-zsadányi községi iskolában, a megszabott órákon, a vallást felelősség terhe alatt, kötelességéhez híven, maga tanítsa, s ennek tanítását soha és semmi szín alatt a községi iskola tanítójának ne engedje.

36. Ugyancsak a tanügyi bizottság elnökségének azon indítványát, hogy a tanári karból megválasztott tanügyi bizottsági tagok a közgyűlésbe hivatnának meg:

Egyházmegyei közgyűlés elfogadja, s a tanügyi bizottság tanár-tagjait a közgyűlésen való megjelenésre, szíves örömmel kéri fel.

37. Ugyanazon tanügyi bizottság kéri, hogy a gesztelyi járásnak *Nagy András*, kis-dobszai lelkész halálával megüresült körlelkészi elnöksége betöltessék.

Egyházmegyei közgyűlés *Kónya András*, hernád-németii lelkész, a gesztelyi járásban körlelkészül nevezi ki.

38. A Szentpéteren, folyó év szeptember 22-én tartandó őszi egyházkerületi gyűlésen való képviselgetéssel, egyházmegyénk részéről:

Esperes és egyházmegyei gondnokon kívül *Zitás István*, *Zombori Gedő* egyházi; *Bódogh Károly*, báró *Vay Sándor*, *Kóczán Miklós* világi tanácsbírák bizattak meg.

39. Az esperesi hivatal, a tanügyi bizottságot, az alsózempléni ev. ref. egyházmegyei tanító-egylet alapszabályainak átnézésére s megerősítés végett, az egyházmegyei közgyűlésre leendő felterjesztésre híván fel: jelenti a tanügyi bizottság, miszerint nevezett alapszabályok már a nagyméltóságú közoktatási minisztérium által is megvannak erősítve; de miután az esperesi hivatal kikerülésével érkeztek le a tanító-egylet elnökségéhez, most tudomásvétel és az egyházmegyei levéltárba leendő elhelyezés végett, az egyházmegyei közgyűlésre tisztelettel felterjesztetnek.

Jelzett alapszabályok betérjesztett példánya, az egyházmegyei levéltárba tétetni határozottatott.

40. Az 1886-ik évi egyházlátogatás következőleg rendeltetett el:

1. *Tállyai járásba*: *Zitás István* tanácsbíró, *Czike Ferenc* ladányi lelkész.

2. *Szentesi járásba*: Ölbei János tanácsbíró, Körössi György nagy-géresi lelkész.

3. *Megyasói járásba*: Keresztúri József tanácsb., Páricsi József karcsai lelkész.

4. *Cigándi járásba*: Zombori Gedő tanácsbíró, Kónya András hernád-németii lelkész.

5. *Pataki járásba*: Buda János aljegyző, Fürjész Tamás lukai lelkész.

41. Bármely tárból segélyt kérnek: a lácai tűzkárosult egyház és leányvári leányegyház, iskola és tanítói lak építésére; Szinyei Andrásné, Anti Jánosné lelkész-özvegyek.

Egyházmegyei közgyűlés, folyamodók kérvényét, elbírálás végett, az egyházmegyei segélyosztó-bizottsághoz tétetni határozta.

42. Az erdő-bényei egyház, tanítói díjlevelét megerősítés végett egy példányban adván be:

Egyházmegyei közgyűlés, a hiányok pótlása és helyesbített alakú három példányban leendő kiállítás végett, az egyházhoz visszatétetni határozta.

43. Mindezen pontok hitelesítették.

Jegyzették: *Buda János*, aljegyző: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
12, 13, 14, 15, 16, 25, 29, 43.

Abaházy József: 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26,
27, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42.

Végh Bertalan, világi jegyző: 31.

Az alsózempléni ev. ref. egyházmegye, 1885. év augusztus hó 25—26. napjain Sárospatakon tartott közgyűlése alkalmából egybeült egyházmegyei bíróság

TÁRGYALÁSI JEGYZŐKÖNYVE.

Felvétetett Sárospatakon, 1885. évi augusztus hó 25-ik napján, délutáni 3 óraker, az alsózempléni ref. egyházmegyei bíróság, mint felebbviteli bíróság előtt, *Keresztván István* és *Vigh József* mádi lakos s egyháztanácsosok ellen fenforgó fegyelmi vétség másodfokú elbírálása tárgyában.

Jelenlevők:

Az elnökség részéről: *Kopré Ferenc* esperes, ifjabb báró *Vay Miklós*, egyházmegyei gondnok.

A tanácsbírák részéről: *Zitás István*, *Ölbey János*, *Keresztvári József*, *Zombori Gedő*, *Terhes Barna*, egyházi; *Dr. Lengyel Endre*, *Kócsán Miklós* és *Szinyei Gerzson* világi tanácsbírák; *Buda János* s *Abaházi József* egyházmegyei aljegyzők s *Végh Bertalan*. világi jegyző, ügyis, mint a bíróság jegyzője.

A bíróság egyházi elnöke a tárgyalást az ügyek bevezetésével megnyitván, az egyházmegyei bíróságot, mint felebbviteli bíróságot, megalakultnak nyilvánítja s előadja, hogy az egyházi törvénykezési rendtartás 303. §-a rendeletéhez képest, panaszlót és panaszlottakat, a mai napra kitűzött tárgyalásra megidézte; akik közül panaszló, *Pál Albert* és az egyik panaszlott *Vigh József* megjelent, *Keresztván István* azonban sem személyesen, sem képviselője által nem jelentkezett.

Ezek után a tárgyalás következőleg foganatosított:

I. *Keresztván István*, mádi egyháztanácsos ellen fenforgó fegyelmi ügyben, az egyházmegyei bíróság, mint felebbviteli bíróság, a felterjesztett tárgyalási jegyzőkönyvben lévő adatok alapján, következő

ítéletet hozott:

A mádi egyházközségi bíróság által, 1885-ik évi augusztus hó 5-ik napján meghozott marasztaló ítélet, az abban felhozott indokoknál fogva, helybenhagyatik.

Mely ítélet, az egyházi törvénykezési rendtartás 304. §-a alapján érdeklett felekkel, a mádi egyházközségi bíróság útján, közölni rendeltetik.

II. Személyesen megjelent *Vigh József*, panaszlott ügye tárgyalás alá vétetvén, panaszló *Pál Albert*, az egyházközségi bíróság előtt felvett tárgyalási jegyzőkönyvben kifejtett tényálláshoz ragaszkodik, s az ott előadottak alapján kér ítéletet.

Panaszlott *Vigh József*, az eljárás tárgyát képező ténykörülményekre kihallgattatván, előterjeszti, hogy a tárgyalási jegyzőkönyv szabálytalanul van felvéve, mert több oly körülmény, mely általa észrevételeztetett, nincs abban felvéve; részben pedig hozzáadatott több oly állítás, melyet magáé-

nak el nem fogadhat; előadja nevezetesen, a hordók vásárlási ügyére vonatkozólag, hogy erre azt mondotta: ez az egyházat érdeklő ügy, ne zavartassék össze a tiszteletes úr személyével, mert ő — úgymond — a hordóvásárlási ügygyel beszámolt, s a számvéő-bizottság tudta, hogy 9 frtért vásárolta a hordót nagyságos Pulszky úrtól, de mivel az itten vásárolt hordót, készlet hiánya miatt meg nem kaphatta, úgy adott át a bemutatott bizonylat szerint, a saját részére vásárolt hordómennyiségből, az általa vett 8 frt. vételi áron az egyháznak annyit, amennyire szüksége volt, mely tényéért az egyháztanács nékie köszönetet mondott.

Több mondani valója nem lévén, ezzel a tárgyalás berekesztetett, s az alsözempléni egyházmegyei bíróság, mint felebbviteli bíróság következőleg

i t é l t:

A mádi egyházközségi bíróság által, 1885-ik évi augusztus 9-ik napján meghozott ítéletnek azon részét, melyszerint panaszlott *Vigh Józsefet*, a hordóvásárlásnál beszámított 10 frt. 80 kr. többletnek, 6 évi 8% kamataival együtt, az egyház javára leendő egy havi határidő s végrehajtás terhe alatti visszafizetésére ítélte, megváltoztatja, s annak fizetése alól felmenti; az ítélet azon részét, mely *Vigh Józsefet* presbyteri hivatalától megfosztja, szintén megváltoztatja s *Vigh Józsefet* presbyteri állásától, jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó egy évi időtartamra felfüggesztettnek nyilvánítja.

Indokok:

Nem volt panaszlott a hordóvásárlásból felmerült 10 frt. 80 kr. és kamatai megfizetésére kötelezhető, mert ezen számozkodási ügy fegyelmi eljárás tárgyát nem képezte; de nem is képezheti, mert annak elbírálása nem az egyházközségi bíróság, de a polgári bíróság jogköréhez tartozik, s az egyháztanács a tartozás mennyiségét, valódiságát megállapíthatja; de annak végrehajtás terhe alatt leendő megfizetésére panaszlottat nem kötelezhette.

A büntetés mérvének meghatározása s enyhítése, abban leli magyarázatát és indokát, mert panaszlott ellen, eddigelé, fegyelmi vétség esete fenn nem forgott, s a panaszolt cselekmény oly mérvűnek, mely a hivataltól való megfosztást vonhatná maga után, minősíthető nem volt.

A vétkesség megállapítása tekintetében pedig, az elsőfokú bíróság ítélete, indokolásánál fogva volt érintetlen hagyandó.

Mely ítélet peres felek előtt kihirdettetvén, azt mindkét fél elfogadta s nem felebbezte; s további eljárás végett jelen ítélet, az egyházi törv. rendtartás 287. §-ához képest, a mádi egyház előjáróságának megküldetni rendeltetik.

Ezzel a tárgyalás délutáni 6 órakor befejeztetvén, a jegyzőkönyv berekesztetett s aláíratott.

Kelt, mint fent.

Végh Bertalan,

világi jegyző, mint az egyházm. bíróság jegyzője.

Kopré Ferenc,

esperes, mint az egyházm. bíróság egyh. elnöke.

Ifj. báró Vay Miklós,

egyházm. gondnok, mint az egyházm. bíróság világi elnöke.

Tárgymutató

arra rézve, hogy mely számú határozati pontok mely egyházakat vagy egyeseket illetnek.

- A**gárdi egyházat 12.
Anti Jánosné lelkészözvegyet 41.
Báji egyházat 21.
Bagdi István segédlelkészt 8.
Bódogh Károly tanácsbíró 38.
Buda János aljegyzőt 40.
Czike Ferenc lelkészt 40.
Csobajai egyházat 10., 33.
Esperesi hivatal 6., 24., 35., 36.
Erdőbényei egyházat 15., 42.
Egyházakat általában 5.
Egyházi közlapot 2.
Egyházlátogató küldöttséget 5.
Fürjész Tamás lelkészt 40.
Golopi egyházat 33.
Hazai Béla segédlelkészt 23.
Hoportyi leányegyházat 32.
Horkay Györgyné lelkészözv. 13.
Horkai József legyes-bényei tanítót 33., 34.
Hogykai lelkész-tanítót 33.
Kenezlői lelkész-tanítót 33.
Keresztúri József tanácsbíró 40.
Kis-dobszai egyházat 11., 24.
Kóczán Miklós tanácsbíró 38.
Kónya András lelkészt 37., 40.
Körlelkészeket és tanítókat 31.
Körössy György lelkészt 40.
Kun József tanítót 25.
Lácai egyházat 19., 28., 41.
Láboss Endre lelkészt 26.
Leányvári leányegyházat 41.
Leleszpólyáni leányegyházat 33.
Legyes-bényei tanítót 33., 34.
Dr. Lengyel Endre tanácsbíró 16.
Mádi egyházat 14.
Megyaszói leánytanítót 33.
Miskolczi Pál lelkészt 26.
Monoki egyházat 3.
Nagy Andrásné (özvegy) 24.
Nagy Károly szomotori lelkészt 18.
Ölbey János tanácsbíró 40.
Örösi egyházat 17.
Páricsi József lelkészt 40.
Petrahói tanítót 33.
Ricsei egyházat 33.
Rozvágyi egyházat 33.
Szerencsi egyházat 22.
Szerencsi tanítót 33.
Székely Józsefnét 27.
Simai leányházat 9.
Szinyei Gerzson tanácsbíró 16.
Szinyei Andrásné lelkészözv. 41.
Szomotori egyházat 29.
Somogyi Bertalan ügyvédet 23.
Takta-kenézi lelkész-tanítót 33.
Terhes Barna tanácsbíró 16.
Tokaji egyházat 6., 33.
Tóth Bénéámin t-kenézi gondnokot 5.
Török István lelkészt 20.
Zombori lelkész-tanítót 33.
Zombory Gedő tanácsbíró 40., 38.
Zitás István tanácsbíró 38., 40.
Vámos-ujfalusi lelkészt 35.
Végh Bertalan ügyvédet 12.